

Elara och den stora kraschen

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Elara är en robot som kommer från planeten Melora. Hennes uppdrag är att samla in fakta från andra planeter och galaxer. Hon fick fly från isfolket på planeten Kerak och hennes rymdskepp träffades av en iskanon. När motorn går sönder kraschlandar hon på en ny planet som kallas Tellus. Vad är det för en planet?

LGR 22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV åk 4–6)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel grafiska modeller och stödord. (SV åk 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer och i samband med demokratiska beslutsprocesser. (SV åk 4–6)
- Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel serier och illustrationer till text. (BL åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift, urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Kommunicera med bilder för att uttrycka budskap.

LGRS 22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Gemensam och enskild läsning. Sambandet mellan ljud och bokstav. Strategier för att avkoda och förstå och tolka ord, begrepp och texter. (SV åk 4–6)
- Gemensamt och enskilt skrivande. Strategier för att skriva enkla texter. Skapande av texter där ord, ljud och bild samspelar. (SV åk 4–6)
- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel ramsor och sånger. (SV åk 4–6)
- Att återge delar av innehållet i olika texter samt resonera om budskap och handling i texterna. (SV åk 4–6)
- Framställning av berättande bilder, till exempel seriebilder och illustrationer till berättelser. (BL åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift samt med andra former för kommunikation.
- Läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.
- Reflektera över samtida och historiska bilder.

ORD ATT FÖRKLARA

kontrollpanelen
kugghjul
blända

varningssystemet
fuffens
fiffigt

organiskt
huvudkvarter
spira

erövra
vikingar

KARUSELLEN

I denna kooperativa struktur får grupperna en chans att diskutera och reflektera kring bokens innehåll.

Klipp isär och lägg ut de olika bilderna och ett tomt papper på olika platser i klassrummet. Dela in klassen i smågrupper som sedan placeras ut vid bilderna. Under en liten stund ska grupperna diskutera och skriva vad som passar till bilden. Efter ett tag roterar grupperna och hamnar framför en ny bild. Varje grupp ska ha en bestämd färg på pennan som de tar med sig när de roterar. Man läser först vad föregående grupp har skrivit och sedan diskuterar man vidare vad gruppen kan bidra med och lägga till. Upprepa roteringen. Avsluta med att lyfta gruppernas gemensamma sammanfattning av bilderna och bokens innehåll.

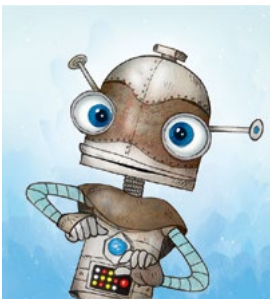

PERSONBESKRIVNING

När man ska göra en personbeskrivning kan man utgå från följande punkter:

- Utseende
- Egenskaper
- Övrigt intressant

Diskutera i klassen vad de olika punkterna står för. Betona att utseende handlar om yttre attribut och att egenskaper handlar om hur man är som person, vilket kommer inifrån. Låt eleverna prova på att göra en personbeskrivning av någon av följande karaktärer från boken.

Elara

Matti

Ester

Månsson

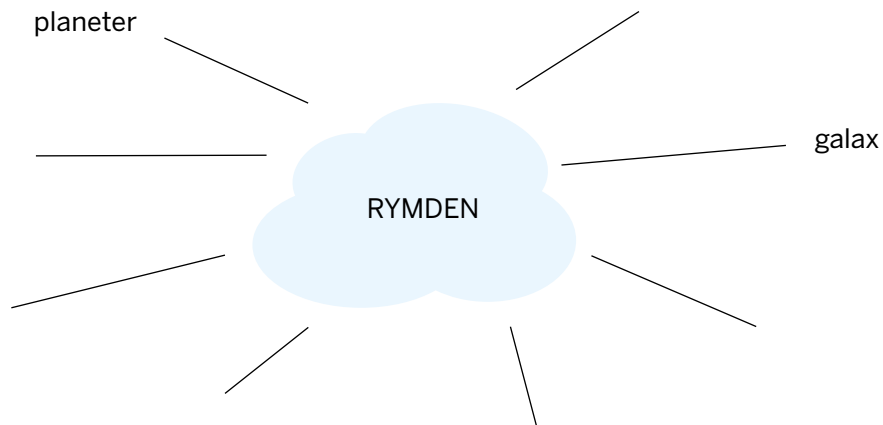
Samla informationen under olika rubriker. Förslag.

Utseende	Egenskaper	Övrigt intressant
----------	------------	-------------------

TANKEKARTA – RYMDEN

För att komma ihåg fakta som man har lärt sig, kan det vara bra att använda sig av tankekartor. Träna på att skapa en gemensam tankekarta om rymden. I tankekartan ska enbart stödord vara med.

När ni gjort en gemensam tankekarta kan eleverna få prova på att göra egna tankekartor om "Afrikas Stjärna".

SOLSYSTEMET – EN RAMSA

För att minnas ordningen på planeterna i solsystemet kan man öva på följande ramsa.

"Mor vattnar jorden medan jag sätter ut nypotatis"

M = Merkurius

V = Venus

J = Jorden

M = Mars

J = Jupiter

S = Saturnus

U = Uranus

N = Neptunus

FACIT

LÄSFÖRSTÅELSE

Kapitel 1

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vilken planet kommer Elara från?
Hon kommer från en planet som heter Melora.
2. Vad heter Elaras rymdskepp?
Rymdskeppet heter Okulis.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

3. Varför håller Okulis på att störta?
Okulis träffades av en iskanon och en motor gick sönder.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

4. Vad tror du att Elara kan utforska på vår planet Tellus?
Eget svar.

Kapitel 2

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

5. Hur är Elara programmerad?
Hon är programmerad att vara försiktig och lite rädd.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

6. Datorrösten berättar att de flesta människor är snälla, men på vilka sätt kan de vara dumma?
Det finns människor som kan vara hotfulla och våldsamma och som använder sig av vapen.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

7. Hur ska Elara kunna laga rymdskeppet, tror du?
Eget svar.

Kapitel 3

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

8. Vem är Ester och Matti på jakt efter?
De är på jakt efter tjuven Tommy Pampam.
9. Vad heter Månssons ko?
Månssons ko heter Bruno.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

10. Berätta vem Månsson är.
Månsson är en gammal sur och misstänksam man som bor på en bondgård.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

11. Vad är det som Ester och Matti ser på himlen som sedan kraschar?
Motivera ditt svar.
Eget svar.

Kapitel 4

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

12. Vad kallas en sten som faller från rymden?
Den kallas för meteorit.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

13. Hur vet man att Elara blir rädd?
Hon skriker "Bing bang bong!" Det gör hon när hon blir rädd.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

14. Hur hade du låtit om du hade träffat på en rymdvarelse?
Eget svar.

Kapitel 5

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

15. Vad heter Esters lillebror?
Han heter Matti.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

16. Vad hände efter plinget?

Efter plinget hade Elaras dator lärt sig människornas språk och hon kunde prata samma språk som dem.

17. Varför säger Elara "schmack"?

Hon tackar barnen och tror att tack heter smack.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

18. Hur tror du att de gör för att gömma Okulis? Berätta.

Eget svar.

Kapitel 6**Fråga på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

19. Vad ser Ester som de kan gömma Okulis i?

Hon ser några buskar som är perfekta att gömma Okulis i.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

20. Hur förflyttade vikingarna sina skepp?

De rullade fram skeppen på trästockar.

21. Hur beskriver Ester Månsson?

Hon beskriver honom som en sur vuxen som vill att det ska vara tyst och att allting ska ligga på rätt plats.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

22. Varför tror barnen att Månsson ska ta med Elara till polisen om han ser henne?

Eget svar.

Kapitel 7**Fråga på raden** (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

23. Vem rider Månsson på?

Han rider på sin ko Bruno.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

24. Varför ringer någon till Månsson?

Någon ringer för att berätta att geten Bengt har fått upp låset till grinden och nu är det kaos.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

25. Vilka djur tror du att Månsson har på sin bondgård?
Eget svar.

Kapitel 8

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

26. Var kommer de på att Elara kan gömma sig?
Hon kan gömma sig i deras högkvarter.
27. Vad heter katten?
Katten heter Missan.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

28. Beskriv högkvarteret.
I trädgården bakom huset finns det ett skjul som är deras högkvarter. På dörren hänger det en skylt där det står: Förbjudet att komma in. Endast för spioner.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

29. Vad är det som Ester ser? Berätta vad du tror.
Eget svar.

Kapitel 9

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

30. Vad har kon på huvudet?
Kon har en kamera på huvudet.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

31. Vad får Matti för idé?
Han ska blända kameran med hjälp av solens strålar på en spegel.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

32. Har du någon annan idé på hur de skulle kunnat ta sig förbi kon utan att bli filmade?
Eget svar.

Kapitel 10

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

33. Hur säger man på Melora att man är trött?
Man säger att man har slut på kraft.
34. Vad är kraftjos för något?
Kraftjos är ström.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

35. Vad ska de hitta på nästa dag?
Då ska de hjälpas åt att laga Okulis.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

36. Vad behöver du göra när du har slut på kraft?
Eget svar.

Faktadel

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

37. Vad är en galax?
En galax är en stor klump av stjärnor och planeter som sitter ihop.
38. Vilket namn har galaxen som vi bor i?
Vår galax heter Vintergatan.
39. Hur många planeter finns det i vår galax?
Det finns åtta planeter.
40. Vad heter världens största diamant?
Den heter Afrikas Stjärna.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

41. Hur gick det till när den största diamanten skulle nå fram till Englands kung?
Man var rädd att diamanten skulle stjälas om den skickades med båt. Med båten skickade man en fuskdiamant och en massa poliser att vakta den. Den riktiga diamanten skickade man i stället i ett vanligt postpaket.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

42. Hur tror du att världens största diamant fick sitt namn?
Eget svar.